

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА

ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ДРУГА ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ,
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА
КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ

21 травня 2021р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 31. 05. 2021 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Добровольська Г. Д. – студент 3-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гладка В. В. – студентка 2-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

УДК 321(477)(063)

С 91

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку: політико-правові, соціально-економічні та культурні виміри : матеріали другої Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 21 травня 2021 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2021. 145 с.

УДК 321(477)(063)

Горецька К.С., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
Науковий керівник - **Окорокова В. В.**, д.філос.н., доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (м. Одеса)

СКЛАДОВІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА У СТАРОДАВНІЙ ІНДІЇ ЗА ЗАКОНАМИ МАНУ

Закони Ману - джерело релігійно-правової думки Стародавньої Індії, яке відображає не тільки норми життя тогочасного суспільства, а й систему варно-кастового ладу, пояснює на основі релігійних приписів, звичаїв відмінності між кастами тощо. Тут можна побачити не тільки норми цивільного права, а й кримінального права, судовий процес, процедуру слідства. А головне при цьому, простежити їх еволюцію, тому що Закони Ману не мають точної дати створення, адже відомо що вони поступово доповнювалися брахманами кілька століть поспіль.

Що ж стосується кримінального права, то тут слід в першу чергу звернути увагу на те, що з одного боку, кримінальне право, представлене в Законах Ману, відрізняється досить високим для свого часу рівнем розвитку, що проявляється у вказівці на форми вини (умисел і необережність), на рецидив, на співучасть, на тяжкість злочину залежно від приналежності потерпілого і винного до певної варни. З іншого боку, закони відображають пережитки старовини, про що свідчить збереження принципу Таліона, ордалій, відповідальності громади за злочин, скоєний на її території, якщо злочинець невідомий [2].

Серед злочинів, згідно з законами Ману, на першому місці стоять державні. Як приклад можна назвати службу ворогам царя, поломку міської стіни, міських воріт [1]. Повного переліку цього виду злочинів закони не дають, що характерно для всіх стародавніх кодифікацій.

Більш докладно Закони описують злочини проти власності та проти особистості. Серед майнових злочинів багато уваги приділяється крадіжці, при цьому цар закликається до

приборкання злодіїв. Закони чітко розрізняють крадіжку як таємне викрадення майна від грабежу, скоєного в присутності потерпілого і з застосуванням насильства до нього. Міри покарання, що застосовуються до злодія, залежали від того, чи був він затриманий на місці злочину чи ні, скоєна крадіжка вдень або вночі [1].

Закони Ману засуджували будь-яке насильство, вчинене над особистістю. Гвалтівника вважали гіршим лиходієм, ніж злодія. До насильства відносилися і вбивство, і тілесні ушкодження. Умисне вбивство тягло за собою смертну кару. Вбивство при захисті себе, охороні жертвних дарів, захисту жінок і брахманів (необхідна оборона) не карались [1].

Серед видів покарання слід назвати страту (для брахмана вона замінялася голінням голови) в різних варіантах: посаджені на палі, спалення на багатті, утоплення, нацькування собак та інші; тілесні покарання (відрізання пальців, рук, ніг); штрафи, вигнання, тюремне ув'язнення. Це далеко не повний перелік покарань.

Основним джерелом доказів служили показання свідків. Закони досить детально регламентують їх використання. Цінність показань відповідала приналежності свідка до певної варни. Лжесвідчення, неповідомлення суду відомих відомостей вважалися тяжким гріхом. В якості свідка не могли виступати зацікавлені особи і жінки «внаслідок мінливості жіночого розуму». При відсутності свідків як докази застосовувалися ордалії різних видів - випробування вогнем, вагами, водою і деякі інші.

Таким чином ми бачимо, що Закони Ману дають загальне уявлення про кримінальний процес. Відділення суду від адміністрації не існувало. Верховний суд вершив цар з брахманами. Не було відмінності між кримінальним та цивільним процесом, і процес носив змагальний характер. Крім того, головною рисою кримінально-процесуального процесу був явно виражений становий характер, а вірніше варно-кастовий. Мова йде про те, що особи вищих варн несли меншу відповідальність за правопорушення, найчастіше - покаяння, штраф. Брахман за вбивство ніс покаяння, йому голили голову, злодій з нижчої касты

умерщвлявся. Брахман за вбивство шудри платив штраф, який дорівнює вартості жаби, ворони, собаки. Право Стародавньої Індії не визнавало рівність осіб перед законом.

Література

1. Законы Ману. М.: Наука, 1992. Режим доступа: <https://www.koltunov.ru/WordLiterature/ZakonyManu.htm>
2. Крашенинникова Н. А. Индусское право: история и современность. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982. 192 с. Режим доступа: <https://www.twirpx.com/file/2842955/>

Добровольська Ганна

студентка 2 курсу спеціальності «Право»

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ МЕДІАТОРА

Актуальною у світі стає професія медіатора (посередника) – дипломованого фахівця з управління конфліктами, спроможного організувати ефективну комунікацію між сторонами конфлікту, забезпечити між ними відносини співпраці у розв'язанні існуючої проблеми та спільний пошук рішення, яке максимально враховувало б інтереси і бажання сторін.

Важливо зауважити, що за останні роки медіація почала набувати все більшого значення в загальнолюдському масштабі як інститут, що сприяє стабільності в суспільстві, формуванню культури конструктивної взаємодії на тлі процесів глобалізації (про що свідчить Директива ЄС з окремих аспектів медіації при вирішенні цивільно-правових і комерційних спорів, яка набула чинності у травні 2008 р. і визначила досить чіткі орієнтири для розвитку медіації як сучасного способу врегулювання спорів).

На думку Л. Безхлібної, медіатор – нейтральна й незалежна третя особа, яка не є представником жодної зі сторін і не має власного інтересу. Завдання медіатора – налагодити процес